

GULAG-X-CZ

Výroční zpráva Gulag.cz, z.s.

2021

■ Obsah

- 3 | Úvodní slovo
- 4 | Členové týmu
- 5 | Přehled činnosti:
  - projekty
  - expedice
  - výstavy a konference
  - články, rozhovory a prezentace
- 12 | Web a sociální sítě
- 12 | Vybraná čísla
- 13 | Finanční část – účetní závěrka

Úvodní slovo

Rok 2021 potvrdil, že činnost a zaměření naší organizace má smysl a o její činnost projevuje stále větší zájem veřejnost v České republice i v zahraničí. Jsme velmi vděčni všem našim podporovatelům, jejichž ohlas nás motivuje k další práci a rozvoji našich projektů. Oproti předchozímu roku trojnásobně vzrostl počet návštěvníků našeho virtuálního muzea Gulag Online. Přes nejistotu způsobenou proticovidovými opatřeními vzrostl také počet našich veřejných akcí a náš tým se pomalu začal rozrůstat.

Bohužel, pandemie covidu opět zamíchala kartami našich plánů. Dlouhodobě plánovaná expedice do Ruska se opět neuskutečnila, nicméně se nám podařilo získat povolení k návštěvě Kazachstánu, kde jsme v listopadu zmapovali pozůstatky tamních táborů Gulagu u měst Karaganda a Žezkazgan. Na jaře jsme také uspořádali menší expedici na území České republiky k pozůstatkům nacistických táborů ve Staré Karviné, kde jsme si mimo jiné vyzkoušeli naše nové badatelské metody.

Celý rok jsme s našimi českými i zahraničními partnery nadále rozvíjeli naši vzdělávací pomůcku, v níž využíváme virtuální a rozšířenou realitu

a další moderní technologie. Uspořádali jsme také dvě výstavy – jednu ve spolupráci s ruským Memorialem a centrem Sacharova ke sto letům od narození Andreje Sacharova, a druhou ve spolupráci s ukrajinským Centrem pro výzkum osvobozeneckeho hnutí o perzekuci umělců v Československu a v sovětské Ukrajině a Gruzii.

Zahraniční spolupráci považujeme za mimořádně důležitou. I díky úzké spolupráci s ruským Memorialem se nám podařilo zmapovat několik dosud neznámých příběhů Čechů, kteří v dobách Velkého teroru v letech 1937-1938 zemřeli na sovětských popravištích nebo se ocitli v táborech Gulagu. Tyto příběhy jsme publikovali na konci roku ve spolupráci s portálem Aktuálně.cz pod názvem „Češi a Velký teror“ a celý cyklus se setkal s velkým ohlasem.

Jako svou povinnost proto cítíme pomoci našim partnerům z Memoriale, kteří na konci roku čelili soudní likvidaci v Rusku. Oč větší tlak současný putinský režim v Rusku vyvíjí na naše partnery a na otevřený pohled na historii sovětských zločinů, o to větší smysl vidíme v naší činnosti. Sovětské represe a jejich otevřený výzkum totiž není jen čistě ruským tématem, ale jedná se o mnohem širší problematiku s velkým dopadem na českou (i evropskou) minulost a současnost. A to vnímáme jako závazek pro naši činnost do budoucna.

Štěpán Černoušek, předseda Gulag.cz

— Členové týmu

Štěpán Černoušek / *předseda*

Petra Černoušková / *projektová a finanční manažerka*

Alexandra Skorvid / *projektová manažerka*

Tereza Soušková / *projektová manažerka, SMM specialista*

Tomáš Polenský / *filmy a video*

Igor Suvorov / *produkce, expedice*

Jan Vrátný / *grafik a programátor*

Josef Brošta / *3D grafik*

Nela Laryšová / *právníčka*

Pavel Blažek / *fotograf*

Zdeněk Žďárský / *účetní*

Gulag.cz, zapsaný spolek

Sídlo: Na Dolinách 524/40, Praha 4, 147 00

IČ: 22822852

Číslo účtu: 7067842001/5500

www.gulag.cz | info@gulag.cz

— Přehled činnosti / Projekty

Vzdělávací pomůcka

V roce 2021 jsme pokračovali ve vývoji vzdělávací pomůcky ve virtuální a rozšířené realitě. Tento projekt financovaný v rámci programu Erasmus Plus oficiálně začal v roce 2020 a navazuje na naše první experimenty s rekonstrukcí tábora Gulagu ve VR, kterou jsme představili již v roce 2019. Našimi partnery v tomto projektu jsou vzdělávací společnost Scio, německý Memorial, polské Kolegium východní Evropy a slovenská pobočka Post Bellum. Naším cílem je vytvořit zcela nový přístup k výuce sovětských represí, během níž si žáci a studenti budou mimo jiné moci „okusit“ atmosféru gulagu. Díky inovativním technologiím a přístupům tak získají mnohem více informací a prožitků než při běžné hodině. Skrze reálné příběhy chceme žákům a studentům přiblížit různé formy represí od masových deportací, poprav či táborů po zprostředkování dobového vnímání situace v SSSR. Chceme také ukázat širší evropský kontext sovětských represí. Vzdělávací pomůcka by měla být připravena ke spuštění v průběhu roku 2023.

V rámci tohoto projektu rovněž spolupracujeme s ruským sdružením Memorial, s nímž vyvíjíme ruskou verzi vzdělávací pomůcky. Naše spolupráce pokračuje i přesto, že sdružení Memorial čelí v Rusku likvidaci. I když se situace poslední dobou výrazně zkomplikovala, s ruskými kolegy stále hledáme možnost, jak vyvinout projekt, který by mohl být pro veřejnost v Rusku přínosný.

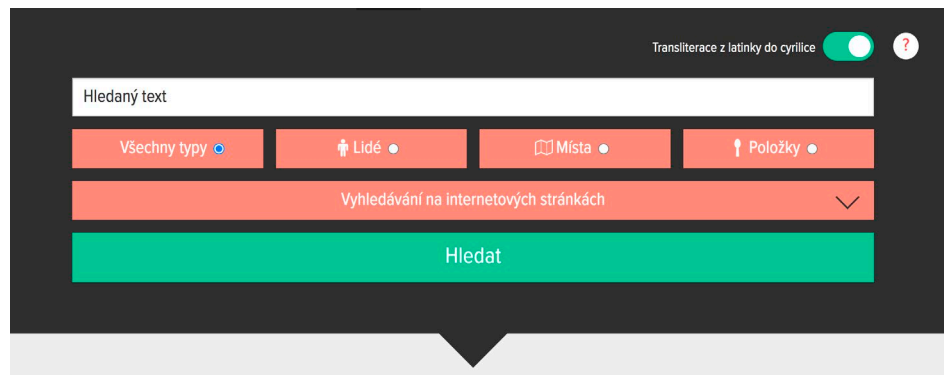
— Přehled činnosti / Projekty

Vyhledávač v databázích sovětských represí

S kolegy z ruského sdružení Memorial rovněž pokračujeme ve spolupráci na dalších projektech. Průběžně od roku 2017 vyvíjíme vyhledávač v databázích obětí politických represí v SSSR. V roce 2021 jsme do vyhledávače připojili dalších pět databází: Muzeum Mezinárodního fotoarchiv Memorialu foto-memorial.org, elektronický archiv Fondu lofe, databáze Memorialu Krasnojarsk, katalog memoárů Mezinárodního Memorialu. V současnosti tak vyhledávač zahrnuje již 17 různých databází několika poboček Memorialu a dalších organizací.

Vyhledávač (včetně jeho českého popisu) je dostupný na adrese:

<http://memsearch.org/cs/>

The screenshot shows the search interface of memsearch.org. At the top right, there is a toggle switch for 'Transliterace z latinky do cyrilice' which is turned on, and a help icon. Below this is a search input field labeled 'Hledaný text'. Underneath the input field are four filter buttons: 'Všechny typy', 'Lidé', 'Místa', and 'Položky'. Below these filters is a dropdown menu currently set to 'Vyhledávání na internetových stránkách'. At the bottom of the interface is a large green button labeled 'Hledat'.

— Přehled činnosti / Projekty

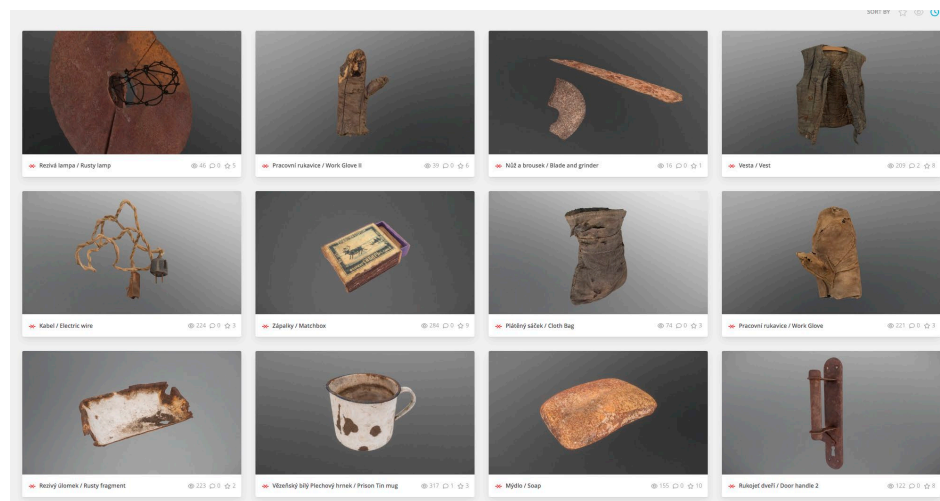
Gulag Online

V roce 2021 jsme pokračovali ve vývoji našeho virtuálního muzea Gulag Online připomínajícího sovětské represe a deportace.

V lednu byla zveřejněna 3D galerie předmětů Gulagu (<https://gulag.online/subjects/filter/photogrammetry-3d-models?locale=cs>). Zpřístupněný soubor předmětů byl získán během našich expedic k tzv. Mrtvé trati a do Mramorové soutěsky a je součástí kolekce ruského sdružení Memorial. 3D modely, které pro nás nafotil a zpracoval náš spolupracovník Pavel Matoušek, lze prohlížet z různých úhlů pohledu a dobře patrné jsou i ty nejmenší detaily – snadno je možné rozeznat užité materiály k jejich výrobě či původní nápisy. Přibližují nám tak každodenní realitu v lágrech Gulagu.

3D galerie je také přístupná na našem profilu Sketchfab

<https://sketchfab.com/gulag.cz/models>.

V dubnu jsme v muzeu Gulag Online zveřejnili článek „Rozměr sovětských represí a počet jejich obětí“ popisující základní rysy sovětského politického teroru a odhalující počet zavražděných lidí. Jedná se o překlad části článku „Между сочувствием и равнодушием – реабилитация жертв советских репрессий“ („Mezi soustrastí a lhostejností: rehabilitace obětí sovětských represí“), jehož autory jsou Arsenij Roginskij a Jelena Žemkova ze sdružení Memorial.

<https://gulag.online/articles/6bf33d45-ff29-4f64-b308-efd1ede1124b?locale=cs>

— Přehled činnosti / Projekty

Češi a Velký teror

Na podzim roku 2021 jsme spustili nový dokumentární cyklus „Češi a Velký teror“ (<https://gulag.online/articles/-cesi-a-velky-teror-dokumentarni-cyklus?locale=cs>) pojednávající o osudech Čechů v SSSR v době tzv. Velkého teroru. Podařilo se nám zpracovat několik dosud zcela neznámých příběhů, které ilustrují krutost represí v Sovětském svazu. Série byla zveřejněna na Youtube kanále Gulag.cz, podrobnější články pak na portále Gulag Online a také na Aktuálně.cz. Úvod k celému cyklu je pak zde: <https://www.gulag.cz/cs/novinka/cesi-a-velky-teror>.

Série se těšila velkému zájmu veřejnosti a máme opravdovou radost z toho, že příběhy těchto nevinných lidí, které měly být zapomenuty, nyní vycházejí na světlo.

— Přehled činnosti / Expedice

V roce 2021 se nám navzdory covidovým omezením podařilo zorganizovat dvě expedice. V květnu jsme vyrazili do staré Karviné (<https://www.gulag.cz/cs/projekty/expedice/stranka/karvina>), abychom zmapovali pozůstatky čtyř nacistických táborů – ano, i v dnešní době se u nás stále dají objevit zapomenuté pracovní tábory. Nově jsme objevili místo zapomenutého tábora pro sovětské zajatce a důkladně zmapovali pozůstatky tří dalších nacistických lágrů z doby druhé světové války. Věříme, že naše práce přispěje k udržení a ochraně těchto míst paměti, která na dlouhá léta upadla v zapomnění. Na expedici jsme si zároveň vyzkoušeli nové badatelské postupy, které, jak věříme, uplatníme v budoucnu na výpravách na Sibiř či ve střední Asii.

Z naší dokumentace vznikl i krátký dokument „Expedice Karwiná“ režiséra Tomáše Polenského: <https://youtu.be/tfg5CpQ9RbE>.

O naší expedici se také psalo v médiích:

https://karvinsky.denik.cz/zpravy_region/dokument-pozustatky-nacisticky-taboru-zanikle-karvinne202106.html nebo <https://ruski.radio.cz/nichto-ne-zabyto-v-karvine-obnaruzhen-neizvestnyy-lager-sovetskih-voennoplennyh-8721320> nebo <https://hlidacipes.org/nacisticke-lagry-u-karvine-neznamou-historii-ceska-pomohl-objevit-knizni-bestseller/>

V listopadu jsme se nakonec přes mnohé změny plánů a organizační těžkosti vydali do Kazachstánu, kde jsme v rámci miniexpedice pátrali po stopách lágrů a perzekvovaných Čechů. Podrobné informace o expedici plánujeme zveřejnit na přelomu roku 2022/2023, kdy bude také zveřejněn dokumentární film z naší výpravy.

— Přehled činnosti / Výstavy a konference

20. května: dvě připomínkové akce věnované odkazu významného sovětského disidenta a obhájce lidských práv Andreje Sacharova u příležitosti stého výročí jeho narození. Tyto akce jsme organizovali ve spolupráci s českým Memorialem, Senátem PČR a dalšími ruskými a českými partnery. Po konferenci na téma „Andrej Sacharov 2021: Česká a ruská hlediska“, která proběhla na půdě Valdštejnského paláce Senátu PČR byla ve Valdštejnské zahradě slavnostně zahájena výstava „Andrej Sacharov — člověk epochy“.

Výstava se těšila velkému zájmu návštěvníků a v polovině července 2021 byla přemístěna do Brna. Vernisáž proběhla 15. července v prostorách brněnského Bunkru 10-Z.

Říjen 2021: zveřejnění virtuální výstavy „Potlačené umění. Národní kultura očima KGB/StB: Ukrajina, Česká republika, Gruzie“ realizovaného Centrem pro výzkum osvobozenického hnutí (Ukrajina). Na přípravě výstavy věnované vztahu umění a cenzury ve 20. století jsme se podíleli ještě společně s českým Archivem bezpečnostních složek a gruzínským projektem SovLab. Cílem výstavy je přiblížit, jak práce tajných služeb ovlivňovala životy konkrétních umělců, ale i kulturu v komunistickém Československu a sovětské Ukrajině a Gruzii.

Výstava je přístupná zde: <https://art.cdvr.org.ua/cz/>

O výstavě vyšel například článek na Forum 24 „Umění navzdory komunismu: O perzekuci intelektuálů na Ukrajině, v Gruzii a Československu.“ https://www.forum24.cz/umeni-navzdory-kunismu-o-perzekuci-intelektualu-na-ukrajine-v-gruzii-a-ceskoslovensku/?fbclid=IwAR1QR9wOnGq0cUyiz4Zq0PJRGII-ZYx5sJJWBDRvdj989YQFrMOQ_pA-Voek

— Články, rozhovory, prezentace

24. července: rozhovor se Štěpánem Černouškem na DVTV o našich expedicích, plánech a výstupech <https://video.aktualne.cz/dvtv/na-sibiri-mapuje-gulagy-prosly-jimi-tisice-cechu-rusko-se-ne/r~4a49b904e99611ebad06ac1f6b220ee8/>

Srpen: ukrajinský časopis Lokalna Istorija (Локальна історія) publikoval podrobný článek přibližující naše expedice a další aktivity. Na titulní stránce se dokonce objevil vězeňský hrnek z naší 3D galerie předmětů (<https://gulag.cz/cs/projekty/3d-galerie-predmetu-gulagu>).

24. září: promítání filmu Cesta do Gulagu (www.cestadogulagu.cz) a beseda se Štěpánem Černouškem v rámci festivalu 21. Příbyslavské nocturno.

Ve dnech 26. až 28. října se konalo promítání filmu Cesta do Gulagu ve třech ukrajinských městech – Lviv, Luck a Kyiv. Po promítání vždy následovala debata se Štěpánem Černouškem a prezentace činnosti Gulag.cz.

29. října: akce Navracení jmen, která se tentokrát konala v offline i online prostředí. K této akci ruského sdružení Memorial, během níž si připomínáme jména těch, kdo zemřeli v důsledku sovětského státního teroru, jsme se připojili již po šesté. Zájemci se sešli u bývalého Stalinova pomníku v Praze; ti, kdo se k nám nemohli připojit osobně, dostali možnost se akce zúčastnit online a stejně jako v minulém roce nahrát medailonky českých obětí a nasdíleli s ostatními na zdi fb-události Navracení jmen.

Video z akce je k dispozici zde:

<https://gulag.cz/cs/novinka/navraceni-jmen-2021>

11. listopadu: promítání Cesty do Gulagu v Táboře. Po filmu proběhla beseda se Štěpánem Černouškem a také ukázka našich nových projektů s virtuální a rozšířenou realitou.

12. listopadu: vydání prohlášení na podporu ruského sdružení Memorial, proti němuž podala dne 11. listopadu ruská prokuratura žádost o likvidaci. Prohlášení odsuzující tento krok podepsaly Gulag.cz, Memorial Česká republika, Paměť národa, Asociace pro mezinárodní otázky/Association for International Affairs, Bezpečnostní centrum Evropské hodnoty.

<https://www.gulag.cz/cs/novinka/zastavme-likvidaci-sdruzeni-memorial>

13. prosince: demonstrace na podporu ruského Memorialu na náměstí Borise Němcova před ruskou ambasádou v Praze. Akce pořádaná Gulag.cz spolu s českým Memorialem se uskutečnila v předvečer druhého zasedání soudu v Moskvě s Mezinárodním Memorialem a Lidskoprávním centrem Memorial, které čelily soudní likvidaci.

Web a sociální sítě

Internetová prezentace našeho sdružení je přístupná na adrese www.gulag.cz. Průběžně rozvíjíme také naše virtuální muzeum Gulag Online: www.gulag.online, které zaznamenalo za uplynulý rok více než 65 tisíc návštěvníků z celého světa, což je více než dvojnásobek návštěvníků oproti předchozímu roku.

Roste také počet odběratelů našeho Youtube kanálu, kde zveřejňujeme videa z našich akcí, ale i zpracované příběhy českých obětí sovětských represí a filmy z našich expedic. Ze sociálních sítí jsme neaktivnější na Facebooku: <https://www.facebook.com/gulag.cz>, kde nás sleduje více než 5 tisíc lidí. Provozujeme také profil na Instagramu a na Twitteru.

V polovině září se společnost Alza.cz rozhodla podpořit naše projekty. Ve výsledku jsme dostali úžasný dar v podobě fotoaparátů a příslušenství na natáčení videí a dokumentů.

Zajímavá čísla:

46 tisíc zhlédnutí dokumentu Cesta do Gulagu na našem Youtube kanále

627 reakcí se dočkal nejúspěšnější příspěvek na facebookovém profilu Gulag.cz

77.448 uživatelů navštívilo webové stránky našeho projektu Gulag Online v roce 2021

20,3 % z nich se k webovým stránkám přihlásilo z Ruska, 14 % z České republiky, 13,8 % z USA a na čtvrtém místě je Polsko (11 %)

Finanční část: účetní závěrka

Výčet položek
podle vyhlášky č. 504/2002 Sb.

ROZVAHA ve zkráceném rozsahu

ke dni **31.12.2021**
(v celých tisících Kč)

IČ
22822852

Název a sídlo účetní jednotky

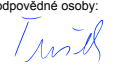
Gulag.cz, z.s.
Na Dolinách 524/40
Praha 4
14700
Česká republika

AKTIVA

B.		Číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
B.	Krátkodobý majetek celkem	41	4 340,00	4 569,68
II.	Pohledávky celkem	52	0,00	38,00
III.	Krátkodobý finanční majetek celkem	72	4 340,00	4 531,68
	AKTIVA CELKEM	85	4 340,00	4 569,68

PASIVA

A.		Číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
A.	Vlastní zdroje celkem	1	3 888,00	4 231,90
I.	Jméni celkem	2	3 796,00	0,00
II.	Výsledek hospodaření celkem	6	92,00	0,00
B.	Cizí zdroje celkem	10	452,00	337,78
III.	Krátkodobé závazky celkem	21	103,00	213,78
IV.	Jiná pasiva celkem	45	349,00	124,00
	PASIVA CELKEM	49	4 340,00	4 569,68

Sestaveno dne: 15.03.2022	Razítko:	Podpis odpovědné osoby:
Odesláno dne:		
E-mail:		Odpovídá za údaje: Štěpán Černoušek Telefon:

Poznámka:

Stavy jednotlivých účtů uvedených v aktivech rozvahy se zjišťují jako rozdíly obrátů stran Má dáti a Dal. Podle výsledku tohoto výpočtu vstupují do aktiv s kladným nebo záporným znaménkem. Stavy jednotlivých účtů uvedených v pasivech rozvahy se zjišťují jako rozdíly obrátů stran Dal a Má dáti. Podle výsledku tohoto výpočtu vstupují zůstatky do pasiv s kladným nebo záporným znaménkem. Výjimku představují účty 336, 341, 342, 343, 345 a 373, které jsou v ROZVAZE uvedeny v aktivech i pasivech, přičemž rozdíly stran vstupuje:

- a) do aktiv kladně - jestliže převažuje stav obrátu strany Má dáti nad stavem obrátu strany Dal,
- b) do pasiv kladně - jestliže převažuje stav obrátu strany Dal nad stavem obrátu strany Má dáti.

Výčet položek
podle vyhlášky č. 504/2002 Sb.

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY ve zkráceném rozsahu

ke dni **31.12.2021**
(v celých tisících Kč)

IČ
22822852

Název a sídlo účetní jednotky

Gulag.cz, z.s.
Na Dolinách 524/40
Praha 4
14700
Česká republika

	Číslo řádku	Stav k rozvahovému dni			
		Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Celkem	
I.	Spotřebované nákupy a nakupované služby	2	1 820,44	0,00	1 820,44
III.	Osobní náklady	13	1 976,15	0,00	1 976,15
V.	Ostatní náklady	21	360,61	0,00	360,61
	Náklady celkem	39	4 157,20	0,00	4 157,20
II.	Přijaté příspěvky	43	6,20	0,00	6,20
III.	Tržby za vlastní výkony a zboží	47	40,00	0,00	40,00
IV.	Ostatní výnosy	48	4 111,00	0,00	4 111,00
	Výnosy celkem	61	4 157,20	0,00	4 157,20

Sestaveno dne: 15.03.2022	Razítko:	Podpis odpovědné osoby:
Odesláno dne:		
E-mail:		Odpovídá za údaje: Štěpán Černoušek Telefon: